

نظام تنزیل، به مثابه روش‌شناسی تحقق حقیقت دین

احمد آکوچکیان^۱

مرضیه فرجیان شوشتری^۲

چکیده

سده‌های بلندی از عصر بعثت و حضور اولیای معصومین (علیهم‌السلام) می‌گذرد و همچنان الگوی پیشرفت و تاریخ تحول تمدنی جوامع مسلمانان خالی از حضور روش‌شناخت و درون‌زای جامع‌نگر الگوی راهبری راهبردی قرآنی است و باید دید که ویژگی کارگشای ساختار تنزیلی قرآن کریم چیست و آورده الگوی تنزیلی قرآن کریم که ما را علی‌رغم در اختیار داشتن الگوی ترتیبی، بی‌نیاز از هدایت قرآنی نمی‌سازد، کدام است؟

الگوی موجود ترتیبی قرآن حکیم، پارادایم مبنای الگوی رشد - توسعه‌ای پیشنهادی کتاب خدا است که قابلیت جریان‌یابی در مدیریت زمان‌مند و برنامه‌ای حیات فردی، اجتماعی و تمدنی را دارد و الگوی تنزیلی آن، الگوی معیار راهبری تحول یا الگوی معیار توسعه‌ای و عملیاتی پیشنهادی کتاب خدا به مثابه مستند دلالتی جریان سنت آل‌البیت (علیهم‌السلام) در نمونه‌های معیاری تحول و در این راستا، روش‌مندی جریان فقه جامع اجتهادی (حکمت دین‌شناخت) در راهبری معاصر جامع‌هدف، به سوی افق چشم‌انداز رشد - توسعه‌ای پیشنهادی الگوی ترتیبی است. الگوی تنزیلی، الگوی جریان پارادایم قرآنی در عینیت‌های نوبه‌نوشونده زمانی - مکانی یا الگوی پارادایمی مدیریت موقعیت است. پژوهش پیشنهادی، با گذار به الگوی آینده‌نگار راهبردی، چشم‌انداز تازه‌ای را پیش روی روش‌شناسی تفسیر، دانش تمدنی، نظام مدیریت دین‌شناخت تحقیق و توسعه و گفتمان‌پردازی ولایت فقه‌بنیان می‌گذارد. الگوی تنزیلی، الگوی آینده‌نگار راهبردی نیست؛ بلکه منطق حاکم و روش‌شناسی حاکم بر الگوپردازی آینده‌نگارانه و نقشه راه تحقق درون‌زای نظام توسعه‌ای مدنیت هر دوره معاصر جامع مسلمانان است. پنج نکته تبیینی در این مقال:

۱. چیستی الگوی تنزیلی در نظام پژوهش تفسیری؛
۲. ضرورت و کارکرد الگوی تنزیلی در نظام اندیشه و مدیریت تغییر و تحول؛
۳. نظریات برجسته در جایگاه روش‌شناختی الگوی تنزیلی؛
۴. چشم‌انداز تازه‌ای به روش‌شناسی تفسیری؛
۵. الگوی تنزیلی به مثابه روش‌شناسی گذار از مدل مفهومی (نظریه) دین‌شناخت پیشرفت به الگوی آینده‌نگار راهبردی تحول.

واژگان کلیدی: الگوی پیشرفت، الگوی تنزیلی، قرآن کریم، الگوی راهبری تحول، روش‌شناسی تفسیر.

^۱ عضو هیئت علمی مرکز تحقیقات استراتژیک توسعه (رشد).

a_koochekian@yahoo.com

^۲ کارشناسی ارشد علوم قرآن و حدیث، پژوهشگر مرکز تحقیقات استراتژیک توسعه (رشد).

m.farajian@ymail.com